PAPER-III
MANIPURI

Signature and Name of Invigilator

1. (Signature) ___________________________
   (Name) ______________________________
2. (Signature) ___________________________
   (Name) ______________________________

Roll No. | | | | | | | | |

(In figures as per admission card)

Roll No.___________________________________

(In words)

D 3 5 1 1

Time : 2 $^1/_2$ hours] [Maximum Marks : **200**

Number of Pages in this Booklet : **32** Number of Questions in this Booklet : **19**

Instructions for the Candidates

1. Write your roll number in the space provided on the top of this page.
2. Answer to short answer/essay type questions are to be given in the space provided below each question or after the questions in the Test Booklet itself.

   No Additional Sheets are to be used.
3. At the commencement of examination, the question booklet will be given to you. In the first 5 minutes, you are requested to open the booklet and compulsorily examine it as below :
   (i) To have access to the Question Booklet, tear off the paper seal on the edge of this cover page. Do not accept a booklet without sticker-seal and do not accept an open booklet.
   (ii) **Tally the number of pages and number of questions in the booklet with the information printed on the cover page. Faulty booklets due to pages/questions missing or duplicate or not in serial order or any other discrepancy should be got replaced immediately by a correct booklet from the invigilator within the period of 5 minutes. Afterwards, neither the Question Booklet will be replaced nor any extra time will be given.**
4. Read instructions given inside carefully.
5. One page is attached for Rough Work at the end of the booklet before the Evaluation Sheet.
6. If you write your Name, Roll Number, Phone Number or put any mark on any part of the Answer Sheet, except for the space allotted for the relevant entries, which may disclose your identity, or use abusive language or employ any other unfair means, you will render yourself liable to disqualification.
7. You have to return the test booklet to the invigilators at the end of the examination compulsorily and must not carry it with you outside the Examination Hall.
8. **Use only Blue/Black Ball point pen.**
9. **Use of any calculator or log table etc., is prohibited.**

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. पहले पृष्ठ के ऊपर नियत स्थान पर अपना रोल नम्बर लिखिए ।
2. लघु प्रश्न तथा निबंध प्रकार के प्रश्नों के उत्तर, प्रत्येक प्रश्न के नीचे या प्रश्नों के बाद में दिये हुए रिक्त स्थान पर ही लिखिये ।
   इसके लिए कोई अतिरिक्त कागज का उपयोग नहीं करना है ।
3. परीक्षा प्रारम्भ होने पर, प्रश्न-पुस्तिका आपको दे दी जायेगी । पहले पाँच मिनट आपको प्रश्न-पुस्तिका खोलने तथा उसकी निम्नलिखित जाँच के लिए दिये जायेंगे, जिसकी जाँच आपको अवश्य करनी है :
   (i) प्रश्न-पुस्तिका खोलने के लिए उसके कवर पेज पर लगी कागज की सील को फाड़ लें । खुली हुई या बिना स्टीकर-सील की पुस्तिका स्वीकार न करें ।
   (ii) **कवर पृष्ठ पर छपे निर्देशानुसार प्रश्न-पुस्तिका के पृष्ठ तथा प्रश्नों की संख्या को अच्छी तरह चैक कर लें कि ये पूरे हैं । दोषपूर्ण पुस्तिका जिनमें पृष्ठ/प्रश्न कम हों या दुबारा आ गये हों या सीरियल में न हों अर्थात् किसी भी प्रकार की त्रुटिपूर्ण पुस्तिका स्वीकार न करें तथा उसी समय उसे लौटाकर उसके स्थान पर दूसरी सही प्रश्न-पुस्तिका ले लें । इसके लिए आपको पाँच मिनट दिये जायेंगे । उसके बाद न तो आपकी प्रश्न-पुस्तिका वापस ली जायेगी और न ही आपको अतिरिक्त समय दिया जायेगा ।**
4. अन्दर दिये गये निर्देशों को ध्यानपूर्वक पढ़ें ।
5. उत्तर-पुस्तिका के अन्त में कच्चा काम (Rough Work) करने के लिए मूल्यांकन शीट से पहले एक पृष्ठ दिया हुआ है ।
6. यदि आप उत्तर-पुस्तिका पर नियत स्थान के अलावा अपना नाम, रोल नम्बर, फोन नम्बर या कोई भी ऐसा चिह्न जिससे आपकी पहचान हो सके, अंकित करते हैं अथवा अभद्र भाषा का प्रयोग करते हैं, या कोई अन्य अनुचित साधन का प्रयोग करते हैं, तो परीक्षा के लिये अयोग्य घोषित किये जा सकते हैं ।
7. आपको परीक्षा समाप्त होने पर उत्तर-पुस्तिका निरीक्षक महोदय को लौटाना आवश्यक है और इसे परीक्षा समाप्ति के बाद अपने साथ परीक्षा भवन से बाहर न लेकर जायें ।
8. **केवल नीले/काले बाल प्वाईंट पेन का ही इस्तेमाल करें ।**
9. **किसी भी प्रकार का संगणक (केलकुलेटर) या लॉग टेबल आदि का प्रयोग वर्जित है ।**

MANIPURI

মণিপুরী

PAPER-III

পেপর-III

Note : This paper is of **two hundred (200)** marks containing **four (4)** sections. Candidates are required to attempt the questions contained in these sections according to the detailed instructions given therein.

নোট : পেপর অসি মার্ক **চনী (200)** গীনি অমসুং তাংকক **মরি (4)** থোক্লা খায়দোকই । কেন্দিদেৎশিংনা মসিগী মনুংদা পীরিবা অকুপ্পা ৱারোলশিংগী মতুংইন্না তাংককশিং অসিদা য়াওরিবা ৱাহংশিং খুমগদবনি ।

SECTION – I

তাংকক – I

Note : This section consists of **two** essay type questions of **twenty (20)** marks each, to be answered in about **five hundred (500)** words each. **(2 × 20 = 40 marks)**

তাংকক অসিদা মার্ক **কুন (20)** পীবা রচনা মত্তংগী ৱাহং অনী য়াওই অমসুং ৱাহং খুদিংমক ৱাহৈ **চামঙা (500)** মুক্কী মনুংদা খুমগদবনি । **(2 × 20 = 40)**

1. ‘গুণগী উপন্যাসকী খোঙচত্তা ফুরূপ মশেল নুংশিনবগী (জাতিয় একতা) ৱাখল্লোন উৎলি’ ৱাফম অসি নৈনৌ ।

নৎত্রগা

ৱার্দসৱার্থনা কবিতাবু করিম্না লৌরম্বগে ? মহাক্কী কবিতাগী থিওরীগী মরমদা নৈনৌ ।

নৎত্রগা

লাইহরাওবদা মৈতৈগী সংস্কৃতিগী করম্বা মঙাল তাবগে হায়বদু নৈনৌ ।

2. ভরত মুনিগী মতুংইন্না রস করম্না পোল্লকপগে হায়বদু মতীক চাবা খুদমগা লোয়ননা শন্দোক্লা তাকউ ।

নৎত্রগা

সাহিত্যগী মতম খায়বসি মানা মানা পাম্বা মওংদা খায়বনি হায়বসি মণিপুরী সাহিত্যগী ইতিহাস ইবশিংগী মোতশিং দা য়ূম্ফম ওইরগা নৈনরকউ ।

নৎত্রগা

মিথ কদাইবু কৌবগে ? মিথকী মরুওইবা মশকশিং করি করিনো ? মণিপুরী সমাজদা মিথকী মরু ওইবা থৌদাংশিং অদু নৈনদুনা তাকউ ।

SECTION – II

তাংকক – II

Note : This section contains **three (3)** questions of **fifteen (15)** marks each, to be answered in about **three hundred (300)** words. **(3 × 15 = 45 marks)**

তাংকক অসিদা মার্ক **তরামঙা (15)** পীবা ৱাহং **অহুম (3)** য়াওই অমসুং ৱাহং খুদিংমক ৱাহৈ **চহুম (300)** মুক্তা খুমগদবনি । **(3 × 15 = 45)**

3. অরিবা মণিপুরী সাহিত্যদা অকন-অথৌগী মশক করন্না উৎপগে হায়বদু মশক নাইবা লাইরিক অমদা নৈনদুনা উৎলু ।

4. শ্রীবীরেণগী শৈরেংদা লাক্লিবা অহোংবশিং অদু নৈনৌ ।

5. ৱার্দ কদাইবু কৌবগে ? মখল কয়া শুবগে ? মণিপুরী লোন্দা ৱার্দ করন্না শেম্বগে ? খুদম পীদুনা শুগায়না ইয়ু ।

SECTION – III

তাংকক – III

Note : This section contains **nine (9)** questions of **ten (10)** marks, each to be answered in about **fifty (50)** words. **(9 × 10 = 90 marks)**

তাংকক অসিদা মার্ক **তরা (10)** পীবা ৱাহং **মাপল (9)** য়াওই অমসুং ৱাহং খুদিংমক ৱাহৈ **য়াখৈ (50)** মুক্তা খুমগদবনি । **(9 × 10 = 90)**

6. খয়োয়রোন কৈরুহাঙবীবু মৈতৈগী লৈমারম্বী ওইহনখিবগী মরম করিগীনো ? শন্দোক্লা ইয়ু ।

7. সমাজবু শীংনখিবা অইবা অরা ওইনা কমলগী মীৎয়েং নৈনৌ ।

8. পাউরৌনা পীবা কান্নবগী মরমদা ইয়ু ।

9. বাংলা সাহিত্যনা অনৌবা মণিপুরী সাহিত্য থোরকপদা করি ঈথিল পীখিপগে ?

10. ক্লস্তর কদায়বু কৌবগে ? ক্লস্তরগা সিক্বেন্সকা করি খেন্নে ? মণিপুরী লোন্দা ফংবা ক্লস্তরশিংগী মরমদা নৈনৌ ।

11. রস কদায়বু কৌই ? রসকী মখলশিং তাকউ ।

12. ক্লাক তানবা হায়বসি করন্না পাংথোকপগে ?

13. এরিষ্টোটলগী মতুংইন্না ট্রেজিক হীরো অমদা চেনগদবা গুপশিংদু তাকউ ।

14. কবি চাউবগী শৈরেংদা ইথা থানদনা য়াওরিবা অৱাবগী সুর (ত্রেজিক সেন্স) অদুগী মরমদা ইয়ু ।

SECTION – IV

তাংকক – IV

Note : This section contains **five (5)** questions of **five (5)** marks each based on the following passage. Each question should be answered in about **thirty (30)** words.

(5 × 5 = 25 marks)

তাংকক অসিদা মখাদা পীরিবা পেরেগ্রাফ অসিদগী শেঙ্গা ৱাহং **মঙা (5)** য়াওই । ৱাহং খুদিংমক মার্ক **মঙা (5)** গীনি অমসুং ৱাহৈ **কুন্থ্রা (30)** মুক্কী মনুংদা খুমগদবনি । **(5 × 5 = 25)**

সাহিত্যগী খ্বাইদগী ৱাংবা আদর্শদি মাগী খুৎশেম অদু সুপ্পগী কলাগী মপুং ফানবগীদমক ওইবনি । 'কলাগীদমক কলা' হায়বা সিদ্ধান্ত (থিওরি) অসিদা কনাগীসু আপত্তি লৈরোই । মীওইবগী মহৌশাগী লমচৎকী মরুদা তুংদুনা লৈবা সাহিত্য অদু মতম কুইনা পুন্সি; কল্লপগা অমসুং নুংশিবা, অশাওবা অমসুং মিহৌবা, ভক্তি অমসুং বিরাগ, অৱাবা অমসুং ইকাইবা মখোয় অসি ঐখোয়গী মহৌশাগী ওইবা লমচৎনি । মখোয়গী মঙাল উৎপা হায়বসি সাহিত্যগী অথোইবা উদ্দেশ্যনি অমসুং উদ্দেশ্য লৈতনদি ইবসু ইনদে ।

করিগুম্বা সামাজিক, রাজনীতিক অমসুং ধার্ম্মিক মত অমা প্রচার তৌনবা সাহিত্য ইরবদি মদু মহাক্কী অৱাংবা ফমথোন্দগী তাথরক্লবনি । মসিদা করিসু চিংননিভাই লৈতে । তৌইগুম্বসুং হৌজিক কালদা ফিবমশিং অসি অসুক য়াঙনা ওল্লি, অসুক য়াম্বা অনৌ অনৌবা ৱাখল পোক্লি, করিগুম্বদা লেখক্লা উদ্দেশ্যদু পুক্লিংদা থম্বা ঙমহৌদে । লেখকশিংদা হায়রিবা ফিভম (পরিস্থিতিশিং) অসিগী প্রভাব তাদবা পুক্লিং লাঙহন্দবা হায়বসি য়াম্না লুই । মরম অসিননি হৌজিক কালদা ভারতকীদা নত্তে, য়ুরোপকী অচৌ-অচৌবা বিদ্বানশিংসু মখোয়গী রচনা (খুৎই) না

মরম ওইদুনা করিগুম্বা বাদ (ISM) অমা প্রচার তৌরি । মখোয়না ইরিবদু কুইনা পুন্সিগদ্রা নত্রগা পুন্সিরোইদ্রা হায়বগী করিসু চিংনদে, মখোয়গী মত তবু শৌগৎপনা মখোয়গী লাইনিংনি, মসি নত্তনা মখোয়গী করিগুম্বা অপাম্বা লৈতে । পরিগুম্বা ৱাখল অমা প্রচার তৌনবা ইরিবা উপন্যাস অদুগী সগুণ ভাইহাক্কীদমক ওই হায়বা করম্না য়াগনি ? ভিক্টরহ্যুগোগী 'লা মিজরেবল' টোলষ্টোয়গী লাইরিক কথামরুম, ডিকন্সনা ইবশিং করিগুম্বা ৱাখলনা মপুঙ ওইরবসু অৱাংবা থাক্কী সাহিত্য অমসুং হৌজীকফাওবা মখোয়বু পাম্নবা অদু হন্হদ্রি । ঙসি শো, ৱেলসনচিংবা অচৌ-অচৌবা লেখকশিংগী লাইরিক প্রচারগীদমক ইরি ।

15. করম্বা সাহিত্যনা মতম কুইনা পুন্সিবগে ?

---

16. করম্বা সাহিত্যবু লৈখা তারবা সাহিত্যনি হায়না লৌনবগে ?

17. সমাজগী ফীভমদগী অইবশিংনা তোঙান্না লৈবা ঙম্ব্রা ?

18. করিগুম্বা বাদ অমা শান্দোক্লবা হোৎনবনা কলা অদুবু অনেম্বা থাক্তা চিংথরা ?

19. ‘কলাগীদমক কলাদা’ পান্দম্ফম ওইদবা উপন্যাসশিংগী মপুন্সি কমদৌবগে ?

Space For Rough Work

FOR OFFICE USE ONLY	
Marks Obtained	
Question Number	Marks Obtained
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	

Total Marks Obtained (in words) ....

(in figures) ....

Signature & Name of the Coordinator ....

(Evaluation) Date ....